

לקה מזב

יצא לאור ע"י רשת מוסדות "טוב" בראשות הרב יוסף יגן שליט"א בעריכת הרב מנשה צדקה שליט"א

פרשת האזינו התשס"ו

6:24	הדלקת נרות שבת ניו יורק
7:52	מוצאי שבת
6:20	הדלקת נרות ערב יום כיפור
7:49	מוצאי יום כיפור
9:13	סוק"ש מג"א
9:49	סוק"ש גר"א
12:46	חצות

האדם אינו יכול לפעול נגד היצר הרע בלי שיעזרהו ה'.

ומוסיף השפת אמת שזה שכתוב "וישמך ישורון" (לב, טו) אין הכוונה וישמן בבשר ויין ותענוגי הגוף דוקא אלא אפילו מי שנהיה שמן ממצוות ומעשים טובים עלול לשכוח שהצלחתו היא בכח עליון, כמו שכתוב בסוף הפסוק "ויטש אלוך עשהו" בגאוותו יכול האדם ליפול ח"ו ממדרגתו והעצה היא לבטל עצמו לה' ולבקש עזרתו, השיבו ה' אליך ונשובה חדש ימינו כקדם.

"לו חכמו ישכילו זאת יבינו לאחריתם"

(לב, כט)
פסוק זה מביע, לדעת הסבא מקלם זצ"ל, את החובה לקרב אל החוששים את זכרון יום המיתה. "לו חכמו – ישכילו", והיינו אילו בני אדם היו מנתבים את דרכם בחכמה היו מבקשים השכלה, ובאיו השכלה מדובר כאן? "יבינו לאחריתם" כלומר להעמיק את ההבנה בנושא אחריתו של האדם לדאוג לאחרית זו. **(חכמה ומוסר)**

"חצי אכלה בס"י"

(לב, כג)
"חצי כלים – והם אינם כלים (רש"י) אומות העולם הנוגשות ורודפות את עם ישראל הן חציו של הקב"ה שעל ידם הוא מעניש את ישראל. "חצי כלים" – סופן של כל העמים הנוגשים את ישראל לידון לכליה אבל "והם אינם כלים" – ישראל יתקיימו לנצח על אף כל הרדיפות. **(תורת משה)**

"יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי..."

(ב, ב)
יערף כמטר - עצם הלימוד שלי, תורתני יהיה בשפע כמטר, אבל - תזל כטל אמרתי, הלשון והדיבור יהיה קצר לפי חז"ל (פסחים ג) לעולם ישנה לתלמידו דרך קצרה. **(אברבנאל)**

המטר מצמיח רק במקום שנחרש ונרע קודם. ואילו במקום שלא נעבד המטר מטריד ועושה ביצות. כך הם דברי תורה משפיעים הם על האדם שליבו נחרש ונרע. **(מענה של תורה)**

הוראה – "אורייתא" מן התורה ולא חכמה גרידא.

וכה שאל רבי ישראל יעקב מהורנוסטייפל: אם האדם נוצר רק לתכלית חיים בעולם הזה, חיי חומר, לשם מה העניקו לו סגולה כה יקרה ונשגבה, כמו השכל? והרי יוסף דעת יוסף מכאוב"ב וכל שחכמתו מועטת נהנה יותר מן החיים, ובעלי חיים לא יודעים בכלל שום מחסור!

משל לילד שחבש כובע של אביו לראשו ומכניס אביו על גופו, ומתוך שגדולים ממדתו ניכר שאינם מיועדין בשבילו... אף השכל אינו הולם את מדתו של היצור אשר נברא רק לתכלית חיי-שעה, נראה ככובע גדול מדי על ראש זוטר, אין זאת אלא שנברא לתכלית רוחנית, להתעלות מהחומר ולעסוק בחפצי שמים...

וב"ספר הישר" לרבינו תם נאמר: מכיון שרואים איך השכל עצמו מסכים לכמה דברים שנאמרו בתורה, סימן שגם השכל הוא בעל ערך מסוים, הוא דבר חשוב

"האזינו השמים וכו"י"

(לב, א)
תניא למה העיד משה בישראל את השמים ואת הארץ? אמר להם: הסתכלו בשמים ובארץ שאע"פ שלא נעשו לא לשכר ולא להפסד אין משנים את מדתן. אתם שאם זכיתם אתם מקבלים שכר ואם חטאתם אתם מקבלים פורענות אינו דין שלא תשנו את מדתכם!!

(ספרי)
שואל ה"שפת אמת" איך אפשר לעשות קל וחומר כזה? הרי לשמים וארץ אין בחירה ועושים פעולתם בטבעם שגזר בהם הבורא אבל לאדם ניתן כח הבחירה עם היצר הרע להטעותו.

והוא מסביר שבכלל הבחירה הוא לבחור להיות ברשות הבורא ית' ושיקח ה' ממנו הבחירה ויתן לו הטבע לרצות לעבדו, זאת אומרת שיקבש האדם מה' שיקח ממנו הנסיון לעבור רצונו ויהיה מוכרח בטבעו לעבדו כמו השמים והארץ.

והוא ממשיך שבאמת אין לשום אדם היכולת לתקן את עצמו בכוחותיו ובחכמתו לבד בלי שיעזרהו ה'. וכוונתו כי ההכרה בדברי חז"ל שיצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ואלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו היא היא מסירת בחירתו בידי הקב"ה, כמו שהשמים והארץ לא יכולים לתפקד בלעדי ה' כן

פנינים לפרשה

"הצור תמים פעלו" (לב, ד)

רבי שמעון מירוסלב האריך ימים והגיע לזקנה מופלגת. שאלו אותו תלמידיו: במה הארכת ימים? השיב הרבי:

תמיד קבלתי הכל באהבה ולא הרהרתי אחרי מעשיו של הקב"ה. שהרי ברור כשמש כי כל מעשי ה' מוצדקים וטובים, אלא כשאדם שואל קושיות ומתלונן, מעלים אותו השמימה ומראים לו: ראה, הכל טוב, ובצדק... ואני, אינני מתלונן, לכן לא מעלים אותי להיווכח בצדקת ה'.

מעשה באחד שבא אל ה"חזון איש" והקשה "קושיות" על ההשגחה העליונה, בקשר עם השואה הנאצית שניתכה על בית ישראל באירופה.

העיר לו החזון איש: מי שאינו מבין במלאכת התפירה, ורואה את החייט כשהוא גוזר וקורע את האריג חושב כי אותו חייט משחית את הבד – ובאמיתו של דבר אינו אלא מכין בגד חדש.

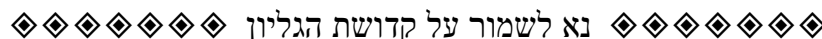
"שחת לו לא בניו מומם דור עקש ופתלתולי" (לב, ה)

מפרש בעל "החתם סופר": להקב"ה שיחתו ומה שיחתו? לא בניו, שאינם כבניו – ואב בלא בנים אינו אב. ועוד זאת שנית, "מומם", החסרון שלהם שהיו "דור עיקש ופתלתולי" הוא בבחינת מום.

יכול שהוקש "מומם" ל"לא בניו" – מה מום אין לו תקנה, אף אבהיות זו של הקב"ה לישראל אבד סברה? תלמוד לומר ראו עתה כי אני הוא" – אב נצח" אני "לישראל ובני בכורי הוא. ואם שהוקש "לא בניו" ל"מומם" אין בכך כלום, שהרי ענין לנו עם הקב"ה האומר "מחצתי ואני ארפא" – גם "למומם" אמצא מזור וגם האבהיות תשוב לקדמותה.

"עם נבל ולא חכם" (לב, ו)

עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו (אונקלוס) פירש רב שר שלום מבלו: ישראל קיבלו את התורה לא כדרך שמקבלים שאר חכמות ומדעים, לא כדי להחכים ולהתחכם, כי אם בשביל שהתורה תלמד אותם את הדרך לילך בה, וכדי להעניק צורה לחומר. הם קיבלו

וזה שאומר לשמים בלשון דיבור, שהוא לשון קשה ולאֶרץ בלשון אמירה, שהיא לשון רכה, לרמוז למוכיחים, שלאנשים תקיפים ידברו דברים בוטים וקשים, ואל יכירו פנים בתוכחה לומר, כיון שחשובים הם לא אייטר אותם בדברים. לא כן להמון העם יש לדבר בנחת, וזהו "ותשמע הארץ אמרי פי", ולא כמו שעושים אחרים, שמעיזים להוכיח לפשוטים, ואינם מעיזים לייטר החשובים פן יבולע להם (ר"י בן ש"ט) (מעם לועז)

לשון תפלה, יהי רצון שלא ישובו דברי ריקם, אלא יעשו פירות בלבנות השומעים כמעשה המטר והטל בארץ להולידה ולהצמיחה. (רבינו בחיי - חזקוני)

הרה"ק מקאצק אמר בשם הר"ב ז"ל, דברי תורה הם כמו המטר שאינו ניכר התועלת מיד כשיורד, רק לאחר זמן כשיגיע עליו השמש אז נראה תועלת המטר כמובן, כן ד"ת מועילים כשבא החתן לביתו. וכאדמו"ר ז"ל אמר, "כמטר לקח"י, כמו המטר אם יורד למקום ריק, כגון חול ועפר, אין מועיל כלום, אדרבה נעשה מהמטר רפש וטיט, אבל אם יורד למקום חרישה וזריעה אז מגדל ומעלה הזרעים, כמו כן דברי תורה, והבן, ע"ר (הושע יד, ז) "צדיקים ילכו בם וכו'." (זר זהב)

"הלא הוא אביך קנך" (לב, ו)
רבי ברוך בר מקמיניץ, תלמידו של רבי חיים מבריסק, היה מקנא קנאת ה'. פעם ראה יהודי קורא עתון חילוני. מיד התריס בפניו: וכי בכתבי פלסטר והשמצה על אבא ואמא שלך גם היית קורא? כיצד יכולת לעיין ב"פסקווייל" זה והוא מגדף ובוזה את אבא שלי ושלך, את אבינו שבשמים!

"כי חלק ה' עמו" (לב, ט)
סיפר רבי ישראל מאיר הכהן, מראדין: מעשה ברבי חיים הגדול מוואלוז'ין שלמד במדרש "תנא דברי אליהו" (זוטא), וכשהגיע לפרק שני מצא, שמונה והולך מדותיו של הקב"ה ומזכיר בכללן מדה שהוא "שמח בחלקו". נתמלא לבו פליאה על הדברים. מה שייך לגבי הקב"ה "חלקו" – הרי כל העולם שלו? הלך והציע תמיהתו לפני רבו, הגר"א מוילנא, אמר לו הגאון: אין חלקו אלא ישראל, כפי שכתוב "חלק ה' עמו", והקב"ה שמח בחלקו, שמח בישראל בכל מצב שהם, אפילו בדורות שנתמעטו ממעלתם הרוחנית....

"יעקב חבל נחלתו" (לב, ט)
דרש רבי שניאור זלמן מלאדי: כל איש ישראל קשור אל שורש החיים והקדושה בחבל שראשו האחד למעלה וקצהו למטה; וזה החבל שזור מתרי"ג חוטי"ן דקים, רמ"ח עשין ושס"ה לאוין. כיון שעובר אדם על מצוה אחת, כמו נקרעת ונפסקת נימה אחת מתרי"ג הנימין – ואילו כשחוטא במעשה שחייבין עליו כרת נקרע החבל כולו. כחבל עבות זה – אומר רבי משה מקוברין – ששזורים אותו מהרבה חוטים, אף שיש ביניהם פגומים אין מבחינים בהם: ולא עוד אלא שמוסיפים חזק לחבל – אף ישראל כן.

בזמן שהם מלוכדים ושזורים יחד, אפילו גרועים שבהם מביאים תועלת, לעצמם ולאחרים.

"אסתירה פני מהם אראה מה אחריתם" (לב, כ)

היה רבי שמואל מסוכטשוב ממשיך משל למה הדבר דומה: אבא שסרח עליו בנו תינוק, הריחו מסתתר מפניו ועוזבו לנפשו, אבל משגיח עליו מן החרכים. כל עוד נכשל הילד ונופל וקם שוב, אין אבא מתגלה לו, ואולם בעמדו על עברי פי פחת, מיד יוצא ומצילו מן הסכנה – שהרי ילדו רחומו הוא. כך, כביכול, נוהג הקב"ה בישראל בשעת הסתר, אף כש"אסתירה פני מהם", גם אז "אראה מה אחריתם".

"אמרתו אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם" (לב, כו)

"אפאיהם", מפרש רבי עובדיה ספורנו, שאשיר איזה פאה מהם, והמותר אכלה, כמו שאעשה באחרית הימים, אחרי שלא השגתי שלימותם לא במתן-תורה, לא בארץ-ישראל, ולא בגלות, כאמרו: "כי בהר ציון ובירושלים תהיה פליטה כאשר אמר ה', ובשרידים אשר ה' קורא".

תלמיד אחד היה לו לרמב"ן ואבנר שמו. לימים יצא לתרבות הרעה, והתחבר לאנשי השררה, עד שעלה לגדולה והטיל מוראו בכל הארץ. וביום הכיפורים שלח להביא לפניו את הרמב"ן, ערף חזיר בנוכחותו, ניתח קדליו ובישלו ואכלו. אחר כך שאל את הרמב"ן, כמה כריתות נתחייב עתה! ענה לו רבו לשעבר: ארבעה חיובי כרת עברת. התעקש אותו בן נעויות המרדות ואמר: חמשה כריתות! התיימר להתווכח עם רבו בהלכה. נתן בו הרמב"ן עיני זעם, וכאילו ניתקה לשונו מפיו, כי עדיין נותר בו קורטוב ממורא רבו.

שוב פנה אליו הרמב"ן וחקרו, מה הניאו להמיר דתו. ויען אבנר: שמעתי פעם אחת את רבי דורש בפרשת "האזינו", ואומר כי בפרשה זו כלולים כל המצוות וכל הדברים שבעולם: ומכיון שהיה ברור לי שזה לא יתכן, התחלתי להרהר אחריו, והנפכתי לאיש אחר....

ענה הרמב"ן והשיב לו: ועדיין אני בשלי! שאל דבר כאוות נפשך ואוכיח לך שהוא מרומז בפרשת "האזינו"! השתאה הלה ויאמר: קוראים לי "אבנר", היכן מרומז שמי בפרשה זו? לרגע קט פרש הרמב"ן לקרן זוית ושפך צקון-לחש לפני ה'. מיד אורו עיניו ויען לשואל:

האות השלישית שבכל תיבה מן הפסוק "אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם" מצטרפת יחדיו לתיבת "אבנר"! כיון ששמע התלמיד כך, נקפו לבו ונתמלא הרטה. שאל את רבו: היש תרופה למכתי? ענה לו הרמב"ן: הלא שמעת את דברי הפסוק שאמרת לי... שב רמב"ן לביתו. ואבנר נכנס לספינה שבים, ללא מלחים ובלא משוטים, ויפן להפליג לאשר ישאנו הרוח ועקבותיו לא נודעו עד היום הזה.

"שימו לבבכם לכל הדברים" (לב, מו)
צריך אדם שיהיו עיניו ולבו מכוונים לדברי תורה (רש"י)

מה פירוש: מכוונים?
מבאר רבי שמואל מסוכטשוב:
שהיו מיושרים כרצון התורה, שיקיים בהם "ולא תתרו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם", כי אז הנהו מסוגל לזכות בתורה.

"כי לא דבר רק הוא מכם כי הוא חייכם ובדבר הזה תאריכו ימים" (לב, מז)

מפרש הגאון רבי מאיר שמחה מדווינסק: אין זה דבר שביכולתכם להתרוקן ממנו, "כי הוא חייכם" – ואיך יכול האדם להתרוקן מן החיים?

שמה תאמרו: הלא פעמים הכרח להתרוקן מדברי תורה, כמו במקומות מטונפין שאסור להרהר בהם שמה? תשובה לדבר:

"ובדבר הזה", בזכות שאתם נוהרין מלהרהר בתורה במקום שאסור ומתרוקנים הימנה, בגלל זה דוקא "תאריכו ימים...."

וכך שנינו במסכת ברכות: "היה מהלך במבואות המטונפות לא יקרא קריאת שמע, ולא עוד אלא שאם היה קורא ובא פוסק: ואם פסק מה שכתוב: עליו הכתוב אומר "ובדבר הזה תאריכו ימים".

ובמסכת מגילה שנינו: "שאלו תלמידי את ר' זירא: במה הארכת ימים? אמר להם: מימי לא... ולא... ולא הלכתי ארבע אמות בלא תורה... ולא הרהרתי במבואות המטונפות...."

"האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי" (לב, א)

מפרש האור החיים הקדוש בדרך דרוש שמשה באומרו שמים וארץ התכוון לשתני קבוצות שונות הנמצאות בכלל ישראל. הראשונה הם הגדולים והראשים של העם שכל עסקיהם בחפצי שמים והשניה המון העם שעיקר עסקיהם בחפצי הארץ וחיי שעה. לגדולים דבר בלשון צווי "האזינו השמים" ואם תאזינו אתם ממילא "ותשמע (בגוף שלישי) הארץ" דהיינו כשהמון העם רואים גדוליהם הולכים בדרך הנכון מעצמם ירצו ללכת בעקבותיהם.

גם הספורנו מפרש ברעיון דומה פסוק אחר מפרשתנו (לב, טו) וז"ל: "וישמן ישורון ויבעט" – והנה גם בעלי העיון שבהם (בתוך כלל ישראל) הנקראים ישורון.. עשו כמו הבהמות הבעוטות בבני אדם שנותנים להם מזון, "שמנת עבית כשית" (גוף שני) הנה אתה ישורון קהל תופשי התורה ובעלי העיון פנית אל התענוגים הגשמיים ובוזה עבית מהבין דקות האמת (ז"א שריבוי תענוגים גורמים טימטום הלב והמח שלא יוכלו להבין התורה לעומקה)... "כשית" – כאומר כי טח מראות עיניהם מהשכיל לבותם: "ויטש אלוך עשהו" (גוף שלישי) ולפיכך נטש ההמון אלוך עשהו: "וינבל צור ישועתו" ביזהו כי מרעה אל רעה יצאו ע"כ.

האור החיים מדבר מהצד החיובי שאם הראשים יאזינו ויקיימו את התורה כמו שצריך ממילא ההמון עם ירצו להיות כמוהם. והספורנו מזהיר אותם שאם יטו לצד החומר ותענוגי העולם הזה ההמון ילמדו ח"ו לעזוב את ה' לגמרי. הדרך לשלום הוא להיות שלם עם ה' ותורתו.

מובן שדינו נחרץ. הוא ביקש להרויח מעט מעות, והפסיד הכל! כן הוא אף בנידון דידן. אמנם, כל מצוה בוראת סניגור. אבל לא בכדי ציין הפסוק: "אם יש עליו מלאך מליץ", ולא מלאך סתם כי מצוה שנעשית כלאחר יד, בלא שימת לב, בלא כוונה ראויה, בוראת מלאך מעוות, בעל מום, כבד פה אם לא אילם לשון. אם יביא עמו גדוד פרקליטים כאלו, שהאחד פוזל והשני קיטע, האחד גידם והאחד מגמגם, הן יהיה ללעג ולקלס, ויזיק לעצמו יותר מאשר יועיל.

יראה האדם, שלפחות פרקליט אחד יהיה מושלם בכל, רהוט דיבור, פודה ממות ומציל משחת!

(משלי הח"ה, טא)

הליכות והלכות

מקצת דיני יום הכיפורים

למרות שכל השנה אדם צריך לתקן מה שעשה לחברו, מכל מקום בימים אלו לפני יום הכיפורים חייב לתקן הכל, כי יום הכיפורים אינו מכפר עד שירצה את חבריו. ואם גזל כסף חייב להחזיר לו לפני יום הכיפורים. וכן חייב לרצות את חבריו אם חטא כנגדו או פגע בו. מי שמבקשים ממנו מחילה לא יתה אכזרי מלמחול שאין זה דרכם של עם ישראל. וטוב שכל אחד ימחול לכל מי שפגע בו, ובזה גם זוכה בעצמו להנצל, שהרי כל המעביר על מידותיו מעבירים לו כל פשעיו.

נוהגים לטבול בערב יום הכיפורים, ועדיף לטבול החל משעה קודם חצות היום (החל משעה 12 בצהריים) ויש שנהגו ללקות זכר למלקות. והכל בכדי לעורר את האדם בתשובה ולטהר את עצמו ליום הכיפורים.

בערב יום הכיפורים בתפילת שחרית ובתפילת מנחה אין אומרים תחנון. אך בסליחות קודם שחרית אומרים, ומתפללים מנחה בעוד היום גדול עם וידוי. ואח"כ אוכלים סעודה המפסקת והולכים לבית הכנסת לתפילת כל נדרי. אכילה בערב יום הכיפורים (כלומר יום קודם הכיפורים) היא מצוות עשה מן התורה לדעת רוב הפוסקים, וגם נשים חייבות בזה, ואם אפשר לו יעשה כמות סעודות של שני ימים, ערב יום הכיפורים ויום הכיפורים. בערב יום הכיפורים נוהגים לאכול בשחרית דגים לכבוד היום, וסעודה בשרית אחר הצהריים, אכן יזהר לא לאכול דברים המחממים כגון חלב, ביצים שום צלוי ותבלינים חריפים, וגם לעניין בשר יאכל בשר עוף ולא בשר בקר. וישתדל לאכול מאכלים קלים שיתעכלו מהר, שלא יתפלל והוא שבע ביותר. את הסעודה המפסקת יש לסיים קצת לפני השקיעה כדי להוסיף מחול על הקודש. מדליקים ומברכין על הנר "להדליק נר של יום הכיפורים". וקודם הדלקה תלבש האשה בגדי יום טוב ונעללים שאינן עשויות מעור.

בליל יום הכיפורים אומרים "כל נדרי" שמשמעותו התרת נדרים, וקבלה לעתיד לביטול כל נדר שידור בשנה הבאה, אכן כל זה מועיל רק לנדריים שאינם זוכר. אבל לנדריים שזוכר צריך התרה מיוחדת. כשם שיש מצווה בראש השנה לתקוע בשופר, ובסוכות ליטול לולב, כך מצווה ביום הכיפורים לעורר את עצמו לחזור בתשובה, שזה מצוות עשה של יום הכיפורים. וישתדל כל אדם לתפוש איזו קבלה לעתיד אפילו קטנה, שבה יתמיד כל השנה.

גומר עלי, ביום הכיפורים". (מדרש רבה ויקרא פרשת כי"ח)

המגיד מדובנא זצ"ל בספרו "אהל יעקב" ביאר את המדרש הנפלא הזה, ע"פ משל לאדם עני אחד שרצה עשיר לקחת את בנו להיות חתן לבתו, ולתת לו נדונה - סכום כסף גדול ביותר, אכן תנאי אחד יש לו, והוא שהעני יקנה בגדים נאים לבנו החתן. אולם אבי החתן היה עני גדול ואין ביכולתו לקיים אפילו רצון המחותר. ונצטער על זה מאד. והנה, אם יהיה אדם אשר יעזור לאותו עני, ויתן לו סכום כסף כדי שיהיה בידו לקנות מלבושים נאים עבור בנו החתן, הרי אינו מיטיב עמו רק בעצם קניית המלבושים, אלא שבזכות זה יוכל לקבל את כל מה שהבטיחו מחותנו העשיר. וא"כ הוא מטיב עמו אלף פעמים משוויות עצם המתנה.

הנמשל הוא, דבזמן היקר הזה מראש השנה עד יום הכיפורים, יכול האיש הישראלי לזכות לרוב קדושה, אם רק יקיים "לפני ה' תטהרו", ואם אין ביכולתו לעשות הכנה הזאת, א"כ יאבד טוב הרבה בגלל חסרון קל שאין בידו.

ולכן תפילתנו היא - "אקרא לאלהים עליון" - בראש השנה, שיעזרו לעשות הכנה זו. כדי להשיג הטוב הנפלא ביום הכיפורים, כי ללא התחלה של האדם אין באפשרותו להשיג הטוב ההוא. והוא "לא גומר עלי" - וחונן ומושיע אותי, אבל רק בתנאי שאהיה אני המתחיל.

ניגון על החטא

שמעתי עוד לומר בטעם הדבר, בשמו של "החתם סופר" זצ"ל, עפ"י מה שכתב הרמב"ם בהלכות תשובה (פ"א ה"א) וז"ל "וידוי זה מצות עשה".

ולפ"ז שדבר זה, "מצוה הוא", א"כ המצוה צריכה להיות בשמחה, ולכן אנו אומרים הוידוי בקול נעים לכבוד המצווה.

משל ונמשל

כפרות

אם יש עליו מלאך מליץ אחד מיני אלף להגיד לאדם ישור, ויחוננו ויאמר פדעוה מרדת שחת (איוב לג, כג מסדר הכפרות)

אמר ה"חפץ חיים" זצ"ל: הרי גם פושעי ישראל מצוים מצוות כרימון, ואם כן הלא אין לך אדם שאין לו מליצי יושר רבים מספור, שהרי כך שנינו: העושה מצוה אחת - קונה לו פרקליט אחד (אבות פ"ד מ"א), ואם כך - אין לך אדם היוצא חייב בדינו!

אלא, שאי די בסניגוריה כשלעצמה, הכל תלוי בטיב הסניגור, בכישוריו וביכולתו.

משל למה הדבר דומה, לאדם שעומד ותלוי כנגדו משפט חמור. אם יתחייב בדינו - ישפט למות, חלילה, וכל רכושו יחרם. אשתו תהיה אלמנה, ובניו יתומים חסרי כל. אבל המבינים בדבר הרגיעוהו וגילו לו, שהוכחות התביעה הן קלושות ולוקות בחסר. סניגור טוב יוכל להפריך בקל. מששמו כן, הוקל לו. חשב: אם ההאשמה אינה מבוססת דיה, מה לי להוציא הון עתק על עורך דין יקר וחמדן?

והמשפט נפתח, הקטגוריה הציבה את מבחר מצוותה, והאיש הופיע בליות סניגור... ממגמם וכבד פה...

"צור ילדך ותשכח אל מחוללך" (לב, יח) הקב"ה נתן לאדם את כח השכחה - "צור ילדך תשי" - וזאת כדי שהאדם ישכח כל מיני צרות שעברו עליו ועל שאר בני אדם. אלמלא טבע זה היה האדם זוכר את כל המאורעות ועלול היה להשתגע מרוב צער ויגון. והנה באים בני אדם ומשתמשים בטבע זה עצמו שחננס ה', טבע השכחה, כדי לשכוח את ה'! וזהו "ותשכח אל מחוללך", והרי לך נבלה גדולה מזו. חובתינו היא איפוא להשכיל להשתמש בכוחות שהטביע בנו הבורא יתברך בדרך הטובה והמועילה בלבד, שהרי לכך ניתנו לנו. (אהל יעקב למגיד מדובנא)

עשרה וידויים שביום הכפורים

על שום מה תקנו לנו חז"ל וידויים כה רבים? המקובל האלקי רבינו יוסף גיקטיליא זצ"ל המשיל את החטא לחבל הדלי, שבאמצעותו דולים מים מן הבאר. חבל זה חזק הוא מאד, אבל מרוב השימוש הוא נשחק ונשחק, עד שהוא נקרע ונפסק. כך, אף העוון הקשה והחמור, כשהאדם מבקש עליו תמיד סליחה ומחילה, שוב ושוב, הרי הוא כלה ואפס, נמחה ואובד מן העולם. כמו שנאמר: "מחיתי כעב פשעך, וכענן חטאתיך" (ישעיה מד, כב). (ספר המשלים נ"ט)

בענין זה, סיפר המגיד מראצקי זצ"ל: אחד מבני הקהילה היה חולה מסוכן והגיע עד שערי מות ר"ל. הרופא אמר שהמשבר מתקרב, ואם יתחיל להזיע - ירד חומו, והוא יבריא. ואכן, ברחמי שמים התחיל החולה להזיע, ואף שחומו לא ירד, הביע הרופא את שמחתו. פנה אליו המגיד ושאלו: "הנה החולה כבר מזיע, ומדוע אין החום פג?"

ענהו הרופא: "הנך רואה, רבי - כאשר העגלה נעה, מסתובב הגלגל, ומסתובב שוב ושוב, והמסע טרם הגיע לקיצו. אבל זאת נדע: שבכל סיבוב, העגלה מתקרבת ליעדה... הוא הדין כאן: בכל הזעה, ההחלמה הולכת וקורבת".

והוא הדין בעניננו. בכל וידוי, הלב הולך ומתרכך, והעוונות הולכים ומתמוססים... (שרגי נפשי, דרוש ז.)

"אבינו מלכנו שלח רפואה שלימה לחולי עמך"

מין הגרי"ז זצ"ל היה אומר, שצריך להיזהר כששואלים על מצבו של חולה הזקוק לרחמי שמים, ומשיבים שמצבו הוטב, שלא להיכנס על ידי זה לגדר "רודף" חס וחלילה.

שכן הדבר ברור שהתפילות שמתפללים לרפואת החולה הן הרפואה היותר מועילה, ודרך העולם כששומעים שיש הטבה במצב, מיד מתרפים מלהמשיך להתפלל עבור החולה הזקוק עוד להרבה רחמי שמים, ונמצא שע"י שאמר שהמצב הוטב, גרם לכך שימעטו או יפסיקו לגמרי להתפלל לבריאותו, והרי הוא כנוטל ממנו את הרפואה המועילה ביותר, ונכנס ח"ו בגדר רודף...

(מדברי מו"ר הגרמ"ד הלוי סאלאוויצקי שליט"א)

לא גומר עלי - ביום הכיפורים

"אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכיפורים הוא" הה"ד אקרא לאלהים עליון, בראש השנה, לאל

Time Out for Values

E-mail info@tovnet.com

FOR THE FURTHERANCE OF JEWISH AWARENESS WORLDWIDE

16 Dolson Rd * Monsey * N.Y. * 10952 * TEL(845)352-7474 * FAX(845)352-7517

MONSEY	QUEENS	BROOKLYN	STATEN ISLAND	MIAMI	ISRAEL	ISRAEL	MEXICO
ישיבה וכולל 11 Calvert Drive משרד ראשי 16 Dolson Road T: 845-352-7474 F: 845-352-7517	בית מדרש וכולל בקר וערב 68-58 147 St. Flushing T: 718-263-6655 F: 718-268-4739	1950 E. 7 St.	בית מדרש וכולל בקר וערב 5 Oakville Street 718-761-9913	שיעורים והרצאות 305-502-3876	בית מדרש וכולל "לקח טוב" רח' שאול המלך 40 סנהדריה 02-586-7469 לאברכים תלמידי הכמרים מופלגים ירושלים	בחסות ביהכ"נ "היכל אליהו" 972-3-504-4276	כולל ישיבה ומדרשה לנשים Tecamachalco Mexico City T: 525 55589 8756 F: 525-55589-9101

המעוניינים לזכות ביום לימוד או יותר בכלל וישיבת לקח טוב

הלומדים בעמל וביגיעה ובהתמדה עצומה לרפואה, להצלחה, לפרנסה טובה, ולזרע של קיימא, לזיווג הגון, לחזרה בתשובה, לעילוי נשמה, לא לפנות בהקדם למשרד האגודה עם שמותם ושם אימם. תזכו למצוות. 845.352.7474

הוא בקש ממני לנסוע העירה לקנות לו סחורה. ממחר אני מאד לדרכי, אדוני, ואם ברצונך לעלות, נא עשה זאת בזריזות."

הביט רבי ליב זצ"ל בעיני הבחור, ואמר לו בקול תקיף ותמה:

"האינד יודע שזה גזל!"

תמה הבחור מאד ואמר לו: "אדוני היקר, הלא אמרתי לך כבר שקבלתי רשות מאבי החולה להשתמש בעגלתו!"

השיב לו רבי ליב במתינות: "בני! אינך נתן לך רשות לנסוע בעגלתו, ולהכניס בה סחורה, אבל לא נתן לך רשות להכניס בו זרים!"

והיה רבי יעקב קמינצקי זצ"ל מסיים סיפורו שאחרי כחמשים שנה מעת שארע הדבר, נפגש בארה"ב עם הבחור בעל המעשה, אשר כבר היה בעצמו בעל עסקים, והוא שסיפר לו את הסיפור הזה. והוסיף, שעד היום הזה, כשמזדמן לו לעשות בעסקים שלו איזו שהם התחכמיות באופן שריוח כסף שהוא לא ראו לו, עומדת לפניו דמות דיוקנו של רבי ליב זצ"ל, המסתכל הישר לתוך עיניו וצועק: "האינד יודע שזה גזל!"..... (ארחות חסידים)

מדותיו ממש, כמו כן תנוח עליהם לעולם מה שהוא הפך מדותיו, והפך מדת הברכה שהיא בו היא המארה והקללה, והפך שמחה והשלום והתענוג שהם אתו הוא הדאגה והקטטה והצער, כל אלה חלק אדם רשע מאלהים, ועל כן הזהירנתו התורה להרחיק מן השקר הרבה, כמו שכתוב מדבר שקר תרחק, והנה הזכירה בו לשון ריחוק לרוב מיאוסו מה שלא הזכירה כן בכל שאר האזהרות, ומצד הריחוק הזהירנתו שלא נטה אוזנו כלל לשום דבר שנחשוב שהוא שקר, ואף על פי שאין אנו יודעים בבריאה שיהא אותו הדבר שקר, וכעין מה שאמרנו זכרונם לברכה (חולין דף מ"ד ע"ב) הרחק מן הכיעור ומן הדומה לו. (ספר החינוך מצוה עד עמ' קב)

מעשה חכמים

חסד הבא בגזל

רבי יעקב קמינצקי זצ"ל, ראש ישיבת "תורה ודעת" בארה"ב, סיפר פעם על יהודי אחד, שהיה גר בכפר קטן באירופה. מדרכו של האיש הזה היה לנסוע פעם בשבוע לעיר הגדולה ולמלא את עגלתו בסחורה, ולמכור אותה בכפר בריחו קטן. פעם אחד חלה האיש ולא היה בכחו לנסוע, ובקש מבנו לנסוע במקומו. בדרך לעיר עבר הבן דרך היער, והנה איש יהודי עומד לקראתו. הבחור חשב שהיהודי רוצה הסעה לעיר ועצר את עגלתו והזמין אותו לעלות.

אך באמת, היהודי שהזדמן שם היה הצדיק רבי ליב חסיד זצ"ל שהיה מתבודד בעיר ועוסק בעבודת ד' יתברך.

כשהבחור הזמין אותו לעלות בעגלתו, שאלו רבי ליב, לאן הוא נוסע ועוד כמה פרטים. הבחור שהיה ממחר לדרכו, השיבו בקוצר רוח על שאלותיו. בסוף שאלו רבי ליב: "של מי העגלה הזאת ומי נתן לך רשות לנסוע בה?" השיב לו הבחור: "העגלה היא של אבי

יום הכיפורים אסור באכילה, שתייה, רחיצה, אפילו בנטילת ידיים של שחרית יטול רק עד קשרי אצבעותיו בלבד, סיכה וכן תשמיש אסור. לכן ירחיק מטנו ממטת אשתו, וכן לא יגע בה בכל יום הכיפורים כאילו היא נדה. וראוי לנשים לא להתקטט יתר על המידה ביום הכיפורים כי קדוש היום לאדונו. בזמן התפילות לא ישוחחו אלא יקשיבו לחזן. ובזמן שהחזן אומר וידוי צריך לעמוד ולשמוע בעמידה.

יש להתפלל בכוונה, שמעט בכוונה שווה יותר מהרבה שלא בכוונה במיוחד בתפילת ערבית של מוצאי יום הכיפורים ששם יצר הרע מצוי יותר, ולסיים את היום בתפילות טובות. מי שלא שמע הבדלה והגיע זמן אכילה, מותר לו לשתות רק מים בלבד, אבל שאר הדברים אסורים בלא הבדלה.

מבדילין על יין ונר בלבד אפילו שחל במוצאי שבת ולא מביאין בשמים כיון שזה היה יום צום.

אע"פ שבכל כפור יש להקפיד על נר שדלק מערב כיפור בשביל הבדלה מ"מ אם אין לו יוכל להדליק אש חדשה כמו כל מוצאי שבת. נהגו להתחיל בבניית סוכה במוצאי יום הכיפורים וכן לקדש על הלבנה לאחר תפילת ערבית.

שלא לשמוע טענת בעל דין שלא בפני

בעל דינו

שורש המצוה ידוע, כי השקר נתעב ונאלח בעיני הכל, אין דבר מאוס ממנו, והמארה והקללות בבית כל אוהביו, מפני שהשם יתברך אל אמת וכל אשר אתו אמת, ואין הברכה מצויה וחלה אלא במתדמים אליו במעשיהם, להיותם אמיתיים כמו שהוא אל אמת, ולהיותם מרחמים כמו שידוע שהוא רחום, ולהיותם גומלי חסדים כמו שהוא רב החסד, אבל כל מי שמעשיו בהפך מדותיו הטובות, והם בעלי השקר שהם בהפך

הילולא דצדיקא

יום שלישי	יום שני	יום ראשון	יום שבת	יום שישי	יום חמישי	יום רביעי
יא תשרי	י תשרי יום כיפור	ט תשרי ערב יום כיפור	ה תשרי	ד תשרי	ג תשרי	ב תשרי
שקיעה 6:35	התנא רבי עקיבא בן יוסף	רבי אברהם אבלי הלוי המזן אברהם הגוי"ז סולוביצ'יק מברסק		זבולון בן יעקב אבינו	הסבא משפולי רבי ישראל פרוסיג	נפתלי בן אבינו שקיעה 6:45

זכות הצדיקים תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

נא לא לעיין בגליון בעת התפילה